

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ
ΑΠΑΝΤΑ
ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ
ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
Ν. Δ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΟΜΟΣ
ΑΘΗΝΑ 1984
Σελ. 11-18

ΩΧ! ΒΑΣΑΝΑΚΙΑ

Τὸ ἥμισυ τοῦ μεγάλου ἀκόμψου κτιρίου ἦτο πατωμένον, τὸ ἄλλο ἥμισυ, χάνι, ἀπάτων, ἀπαλάμιστον*, ὑγρὸν καὶ σκοτεινόν. Ἐπάνω εἰς τὸ μισὸν πάτωμα, ὁ ἀγαθὸς ἑλληνοδιδάσκαλος ἐδίδασκε τοὺς σκληροτραχήλους μαθητάς του, δεκατρεῖς ὥρας τὴν ἡμέραν. Τέσσαρας ὥρας ἔκαμνε μάθημα εἰς τὴν πρώτην τάξιν, τέσσαρας εἰς τὴν δευτέραν καὶ πέντε εἰς τὴν τρίτην. Κάτω εἰς τὴν συσσωρευμένην κόνιν τριῶν δεκαετηρίδων, ἔβοσκον χιλιάδες βλατοῦδες*, ψαλίδες, ἀλογάκια καὶ ἄλλα ζωύφια, καὶ ἐχόρευον μυριάδες ποντικοί. Ἐπάνω εἰς τὸ φατνωμένον μέρος τοῦ κτιρίου, πρὸς τὸ ἀνατολικομεσημβρινὸν ἥμισυ, ἵπταντο μετοχαί, ἀπαρέμφατα, ἀντωνυμῖαι, καὶ ἐκελάδουν μονοτόνως ἐναλλασσόμενα πρόσωπα καὶ ἀριθμοὶ καὶ ἐγκλίσεις, καὶ ἡ ράβδος ἐκράτει συχνὰ τὸν χρόνον ἐπὶ τῶν νώτων τῶν μαθητῶν.

Δυσμόθεν καὶ ἀντικρὺ τοῦ σχολείου ἦτο τὸ μικρὸν μετόχι τῆς διαλυμένης μονῆς τοῦ Ἁγ. Νικολάου, οἰκίσκος ἐκ δύο χωριστῶν θαλάμων, μὲ τὰς θύρας πρὸς τὴν ὁδόν. Εἰς τὸν ἕνα κατῶκει διαρκῶς ἡ μήτηρ Συγκλητική, ἑβδομηκοντοῦτις ἐνάρετος καλογραῖα. Εἰς τὸν ἄλλον κατέλυεν, ὡσάκις κατέβαινεν ἀπὸ τὸ μοναστήρι διὰ νὰ ἐξομολογήσῃ τοὺς μετανοοῦντας, ὁ ἀγαθὸς πατὴρ Ἰσαάκιος, ὁ παρὰ πᾶσι σεβάσμιος πνευματικός.

Δίπλα εἰς τὸ κατάλυμα τοῦ πνευματικοῦ ὑψοῦντο, μὲ τοὺς κλῶνας γυμνοῦς, δύο φυλλορροήσασαι συκαμινεῖαι. Ὀλίγον παρακάτω ἀπὸ τὰς συκαμινεῖας, πρὸς βορρᾶν, ἦτο τὸ σπίτι τῆς Σοφιανίνας, εἰς τὸν ἐξώστην τοῦ ὁποίου ἐφαίνετο κρεμασμένον ὠραῖον κλωβίον, καὶ μέσα εἰς τὸ κλωβίον, ὠκλαζεν ἐπὶ τινος ὀριζοντίου ξυλαρίου, μέγας λαμπρόπτερος καὶ ποικιλόπτερος παπαγάλος. Δίπλα εἰς τὸ σπίτι τῆς Σοφιανίνας ὑψοῦτο μεγάλη οἰκία, μὲ εὐρεῖαν αὐλὴν καὶ πλατεῖαν ὑψηλὴν ταράτσαν, ἀντικρὺζουσαν σχεδὸν μὲ τὴν μεγάλην θύραν τοῦ κτιρίου, τοῦ χρησιμεύοντος ὡς σχολείου. Καὶ παραέρα ἀπὸ τὴν οἰκίαν αὐτὴν εὐρίσκετο τὸ μικρὸν ἰσόγειον, ἀπαισίου φήμης, μὲ ἀσβεστωμένα τὰ κλειστὰ παράθυρα σπιτάκι, ὅπου κατῶκει ἡ Βότσαίνα ἡ μάγισσα.

*

**

Ἦτο ὥρα δεκάτη τῆς πρωίας. Ὁ διδάσκαλος, ἀφοῦ ἐτελείωσε τὸ πρωινὸν μάθημα τῆς πρώτης τάξεως, εἶχεν ἀποπέμψει τοὺς βαρυκεφάλους μαθητὰς καὶ εἶχεν ἀρχίσει νὰ παραδίδη εἰς τὴν δευτέραν. Κάτω εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ σχολείου, ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, μὲ τὰ βιβλία των ὑπὸ τὴν μασχάλην ἢ ἀνοικτὰ ἐπὶ τῶν γονάτων, χωρὶς ν' ἀναγινώσκωσιν, ἐκάθηντο οἱ μαθηταὶ τῆς τρίτης τάξεως, περιμένοντες νὰ ἔλθῃ ἡ σειρὰ των, περὶ τὴν ἑνδεκάτην, διὰ ν' ἀκροασθῶσι καὶ αὐτοὶ τὸ πρωινὸν μάθημα.

Μεσημβρινώτερον, ἔξωθεν τοῦ οἰκίσκου τοῦ πνευματικοῦ, τέσσαρες ἢ πέντε εὐλαβεῖς γραῖαι, ἐκάθηντο ἐπὶ τινων στελεχῶν καὶ χονδρῶν ξύλων, περιμένουσαι νὰ ἔλθῃ ἡ σειρὰ των, διὰ νὰ εἰσέλθωσι πλησίον τοῦ πνευματικοῦ. Ἦτο δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας πρὸ τῶν Χριστουγέννων, καὶ ἀφοῦ εἶχον νηστεύσει ὡς καλαὶ χριστιαναί, ἠσθάνοντο τὴν ἀνάγκην τῆς ἐξομολογήσεως διὰ ν' ἀξιωθῶσι τῆς θείας κοινωνίας. Ἐν τῷ μεταξύ δέ, καθήμεναι ἔξωθεν τῆς θύρας τοῦ πνευματικοῦ, ἀνεκοίνουν πρὸς ἀλλήλας ἀξιοπεριέργους ἱστορίας, καὶ κατέκρινον, ἀπὸ χριστιανικὸν ζῆλον, τὴν διαγωγὴν τῶν γειτονισῶν καὶ τῶν γνωρίμων των.

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἠκούετο, ὀξεῖα καὶ διαπεραστικὴ, ἡ φωνὴ τοῦ διδασκάλου, αἰρομένη ὑπὲρ τὸν συνήθη τόνον, ἐπιπλήττοντος καὶ κραυγάζοντος ἐν ἐξάψει. Καὶ κατόπιν διεκρίνετο ὡς ψιθυρισμὸς ἢ ἀσθενεστέρα φωνὴ μαθητοῦ τινος ἀπαντῶντος εἰς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ διδασκάλου. Καὶ συγχρόνως, εἰς τὸν ἀντικρινὸν ἐξώστην, ὁ παπαγάλος, ἠλεκτριζόμενος, ἔκραζε:

— Παπαγάλου! θέλεις καφέ;

Καὶ οἱ μαθηταί, οἱ καθήμενοι εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ σχολείου, ἐκάγχαζον κ' ἔκλειον τὰ βιβλία των, κ' ἔτρεχον κ' ἐφώναζον καὶ οἰσθηλατοῦντο.

*

**

Ὁ εἷς τῶν μαθητῶν τῆς Γ' τάξεως, ὑψηλός, ὀστεώδης, μὲ ζωηρὸν βλέμμα, φαινόμενος νὰ εἶναι τοῦλάχιστον δεκαεξαέτης, δὲν ἀπέσπα τὸ βλέμμα του ἀπὸ τὴν ταράτσαν ἐκείνην, τὴν ὑψηλὴν. Ἔως τότε ψυχὴ δὲν ἐφαίνετο ἐπάνω εἰς τὴν ταράτσαν, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ὠραῖον κοράσιον, δεκατεσσάρων ἐτῶν, μὲ τὰ ξανθὰ μαλλιά ξέπλεκα ἐφάνη ἐπὶ τῆς ταράτσας. Κατόπιν ἄλλο τῆς αὐτῆς ἡλικίας ἐπίσης μὲ ξανθὰ μαλλιά, καὶ ἐν ἄλλο μὲ μαῦρα μαλλιά. Ὁ μαθητὴς τότε ἐκεῖνος, ὅστις ἔπασχε φαίνεται, ἀπὸ πρῶμον ἔρωτα, ἠκούσθη νὰ ψιθυρίζῃ:

— Ἄχ! βασανάκια, βασανάκια!

Ὁ γείτων του, ὅστις ἐφαίνετο γνωρίζων τὴν ἀδυναμίαν του, κύψας εἰς τὸ

οὗς, τοῦ ἐπιθύρισε τὸ ἐξῆς δίστιχον, τὸ ὁποῖον ἴσως αὐτὸς ἢ ἄλλος κανεῖς μεγαλυτέρας ἡλικίας εἶχε συνθέσει:

*«Γίνε, Μαριώ μου, βόιβοδας, καὶ σύ, Λενιώ μου, μπέης,
καὶ σύ, μικρὸ Κατερινιώ, κριτῆς γιὰ νὰ μὲ κρένης.»*

Τὰ τρία κορίτσια ἐγύριζαν, ἐγύριζαν, ἔφερναν βόλτες ἐπάνω εἰς τὴν ταράτσαν, ἐπεριπατοῦσαν, ἐστέκοντο, ἐκοίταζαν εἰς τὸν οὐρανόν, συνωμιλοῦσαν, ἔρριπταν ματιὰς πρὸς τὸ μέρος τῆς θύρας τοῦ σχολείου, ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταί, καὶ δὲν εἶχαν ἠσυχίαν. Οἱ μαθηταὶ ἐξέχασαν καὶ τὸ σχολεῖον, καὶ τὰ βιβλία, καὶ τὸν διδάσκαλον, καὶ αὐτὸν τὸν παπαγάλον, καὶ ἐσηκώθησαν, κ' ἐκινουῦντο, καὶ οἰστορηλατοῦντο εἰς τρόπον ἐπίφοβον. Τὰ τρία βασανάκια, ὡς τὰ ὠνόμαζεν ὁ πτωχὸς ἐκεῖνος μαθητῆς, δὲν ἔμειναν ἐπὶ πολλὴν ὥραν μόνον τῶν ἐπάνω εἰς τὴν ταράτσαν. Καὶ ἄλλα κατόπιν τῶν βάσανα, καὶ ἄλλα βασανάκια, ἐφάνησαν πλησίον τῶν. Φαίνεται ὅτι ἡ ταράτσα ἐκεῖνη ἐχρησίμευεν ὡς συνεντευκτήριον ὅλων τῶν κοριτσιῶν τῆς γειτονιάς. Τὸ θέρος, ὅταν ἔπεφτεν ὁ ἥλιος, ἢ τὸν χειμῶνα, ὅταν ἦτο αἰθρία ἡλιοφεγγῆς ἡμέρα, ὡς ἡ ἡμέρα ἐκεῖνη τοῦ Δεκεμβρίου, τὰ κοράσια ἀνέβαιναν ἐκεῖ, καταβιβάζοντα τὰ λευκὰ τουλουπάνια τῶν ἕως τοὺς ὀφθαλμούς, στρέφοντα τὰ νῶτα πρὸς τὸν ἥλιον, διὰ νὰ μὴ μαυρίσουν. Καὶ ἠκούετο ἐκεῖ ἐπάνω φαιδρὸν λάλημα καὶ εὐθυμὸς μινυρισμὸς παρθένων, καὶ κελαδήματα ἀνθρωπίνων χελιδόνων μόλις ἔναρθρα, ἀλλ' ὄχι ὀλιγώτερον κενὰ ἐννοίας ἀπὸ τὰ κελαδήματα τῶν πτερωτῶν χελιδόνων τοῦ ἔαρος. Ἦσαν ἤδη ἕξ ἢ ἑπτὰ κοράσια, ἀπὸ δέκα ἕως δεκαπέντε ἐτῶν ἡλικίας, ἐπάνω εἰς τὴν ταράτσαν. Ἀλλ' ὅταν ἠκούσθη ὁ βαρὺς δοῦπος τῶν βημάτων τῶν μαθητῶν τῆς Β' τάξεως, κατερχομένων τὴν κλίμακα, ὡς νὰ τοὺς κατεδίωκον τὰ ἀόρατα φάσματα τῶν εἰς μι ρημάτων καὶ τῶν συνδέσμων καὶ τῶν μετοχῶν, καὶ αἱ ζῶσαι εἰκόνες τῶν μαυροπινάκων, καὶ οἱ δώδεκα ἢ δεκαπέντε ἐκεῖνοι νέοι ἐξῆλθον θορυβωδῶς τῆς θύρας τοῦ σχολείου, κραυγάζοντες ἐν παρόδῳ — παπαγάλο! θέλεις καφέ; πρὸς τὸ ἀπτύχον ἐκτοπισμένον πτηνὸν τὸ ὁποῖον τοὺς ἔβλεπεν ἐν μακαρίᾳ ἀπαθείᾳ, κωφεῦον εἰς τὰς παροτρύνσεις τῶν, τότε τὰ εὐθυμα κοράσια ἐκεῖνα ἔγιναν διὰ μιᾶς ἀφαντὰ ἀπὸ τὴν ταράτσαν. Τοῦτο τὸ ἔκαμαν κάπως ὡς νὰ ἐσπλαγχνίσθησαν τοὺς πτωχοὺς μαθητὰς τῆς Γ' τάξεως, οἱ ὁποῖοι μετὰ πόνου καὶ σπαραγμοῦ καρδίας θ' ἀνέβαινον εἰς τὴν παράδοσιν, τώρα ὅτε ἦλθεν ἡ σειρά τῶν, ἐνόσω τὰ βασανάκια ἐκεῖνα εὐρίσκοντο ἐπὶ τῆς ταράτσας. Οἱ μαθηταὶ ἀνέβησαν τότε μὲ διπλὴν λύπην, διὰ τὴν θετικὴν ταύτην καὶ τὴν ἀρνητικὴν δυστυχίαν.

*

**

Μόλις ἀνέβησαν οἱ μαθηταὶ εἰς τὸν τόπον τῆς παραδόσεως, καὶ τὰ κοράσια ἐφάνησαν πάλιν διὰ μιᾶς ἐπὶ τῆς ταράτσας. Ἀλλὰ τώρα δὲν ἔμειναν πλέον ὅσα ἦσαν. Ἡ μικρὰ ἀγέλη ηὔξησε ταχέως, καὶ θὰ ἦσαν ὅλα δεκαπέντε ἕως δεκαοκτὼ κοράσια, ἐπάνω εἰς τὴν ταράτσαν. Ἦσαν πρῶτον τὸ Μαριώ καὶ

τὸ Λενιώ καὶ τὸ Κατερινιώ, τὰ τρία κοράσια τῆς οἰκίας. Εἶτα εἶχον ἔλθει ἀπὸ τὴν πρώτην γειτονικὴν οἰκίαν τὸ Ξενιώ καὶ τὸ Κουμπώ, δύο ὠραῖαι μελαγχροιναὶ ἀδελφαί, ἢ μία δεκατεσσάρων καὶ ἢ ἄλλη δώδεκα ἐτῶν. Μετ' αὐτὰς ἦλθαν τὸ Φωλιώ τὸ Βελισάρικο καὶ τὸ Μαχῶ τὸ Πορταρίτικο, ἀπὸ δύο ἄλλας παρακειμένας οἰκίας. Κατόπιν ἦλθαν τὸ Κατινιώ, ἢ παπαδοπούλα, καὶ ἢ Εὐανθία, ἢ καπετανοπούλα, ἀπὸ τὴν οἰκίαν τῆς ἐξαδέλφης των, τῆς Μαχῶς, ὅπου εὐρίσκοντο· ὕστερον ἦλθαν τὸ Τσιτσῶ τὸ Ραφτί, καὶ τὸ Ἀσπασῶ τὸ Παναδί, καὶ ἢ Σοφούλα τὸ Μπακιρί, καὶ τελευταῖαι ἦλθαν ἢ Μόρφω, ἢ Σερετούλα, καὶ τὸ Κυρατσῶ καὶ τὸ Ἀσμινιώ, αἱ ἀδελφαί της, καὶ προσετέθησαν εἰς τὰς ἄλλας. Ὅλοι ἢ σχεδὸν ὅλοι ἦσαν ὠραῖα κοράσια μὲ γαλανὰ ὄμματα, μὲ μαῦρα ὄμματα, μὲ βαθέα καὶ ἀμαυρὰ καὶ οἰνωπὰ ὄμματα, μὲ λευκὸν χρῶτα, μὲ μελίχρυσον καὶ χνοάζοντα χρῶτα, μὲ μαύρους καὶ οὐλους βοστρύχους, μὲ μακροὺς καὶ ξανθοὺς καὶ καστανοὺς πλοκάμους, μὲ ἐλαφρὰ βαθουλώματα περὶ τὰς κόγχας τῶν ὀφθαλμῶν, μὲ ὠραῖα λεπτὰ ρόδινα ἢ ἄβρα καὶ κοράλλινα χεῖλη, μὲ κυανιζούσας φλέβας, μὲ χαριέντας λακκίσκους καὶ γελασίλους ὑπὸ τὰς παρειάς, μὲ ἀναστήματα νεοφύτων κυπαρίσσω, μὲ λευκὰ τουλουπάνια, μὲ λεπτὰ καὶ διαφανῆ ἀλέμια* περὶ τὴν κεφαλὴν, μὲ κοντὰ φουστανάκια, μὲ λευκὰς περικνημίδας, καὶ μὲ συρτὰς ἐμβάδας.

Συνῆλθον ἐκεῖ, ὑψηλὰ εἰς τὴν ταράτσαν, καθὼς τὰ χελιδόνια εἰς τὸν ἄνω πυργίσκον τοῦ μαρμαρίνου κωδωνοστασίου τὸ θέρος, καὶ ὠμίλουν καὶ ἐκελάδουν, καὶ ἐγέλων καὶ ἐτερέτιζον, καὶ συνδιελέγοντο καὶ ἐτιτύβιζον. Ἡ μία ἐπεχειρεῖ νὰ διηγηθῆ κάτι τι, καὶ τὸ ἄφηνε μισόν, διότι ἢ ἄλλη τὴν διέκοπτε δι' ἐρωτήσεων, δι' ἐπιφωνημάτων καὶ διὰ παρατηρήσεων. Ἡ τρίτη ἤρχιζεν ἄσμα καὶ ἔλεγε μόνον ἓνα στίχον καὶ μισόν· ἢ τετάρτη ἔσυρε τέσσαρα ἢ πέντε βήματα καλαματιανοῦ καὶ ἔπαυε. Ἡ ἄλλη συνέπλεκε κατὰ τινὰ τρόπον τοὺς βραχίονας σταυρωτὰ μὲ ἄλλας δύο, καὶ τὰς ἐβίαζε νὰ χορεύσωσι τὴν «καμάρα»* ἄδουσα ἄμα ἀργῶς καὶ μελωδικῶς:

«Καμάρα χτί, καμάρα χτί,
καμάρα χτίζω στὸ γιαλό...»

Καὶ ἢ καμάρα δὲν ἐστέριωνε, καὶ καμμία ἐπιχειρήσεις δὲν εὐωδοῦτο, καὶ καμμία συνδιάλεξις δὲν ἐλάμβανε πέρας. Δὲν ὑπῆρχεν ἔννοια, δὲν ὑπῆρχε σκέψις καὶ στοχασμὸς καὶ σκοπούρα. Ὅμματα ἔλαμπαν, παρειαὶ ἀνθοῦσαν, χαμόγελα ἀνέτελλαν, ἄσματα ἐν ψιθυρισμῶ, καὶ αἰσθήματα ἐν ἐμβρύῳ, καὶ βαθεῖαι πνοαὶ καὶ ἐλαφροὶ στεναγμοί, καὶ αὖραι τῆς νεότητος ἐρρίπιζον, ἀέριζον, ἐδρόσιζον, τὰ σώματα καὶ τὰς καρδίας.

*

**

Περὶ ὥραν δωδεκάτην καὶ ἡμίσειαν, δὲν εἶχε μείνει πλέον καμμία ἐκ τῶν εὐλαβῶν γραιῶν ἔξωθεν τοῦ μετοχίου τοῦ παπα-Ἰσαακίου. Ὁ παπαγάλος ἀπὸ πολλῆς ὥρας δὲν εἶχεν ἀκούσει τὴν φωνὴν τοῦ ἀποκαμωμένου

διδασκάλου νὰ ὑψωθῆ, καὶ δὲν εἶχεν ἐκπέμψει καὶ αὐτὸς τὴν συνήθη κραυγὴν του.

Τὰ κορίτσια ἤτοιμάζοντο νὰ χωρισθῶσι, καὶ εἶχον καταβῆ ἀπὸ τὴν ταράτσαν. Εὐρίσκοντο τώρα κάτω εἰς τὸ προαύλιον τῆς οἰκίας καὶ ἐμεγαλοφωνοῦσαν καὶ ἔκαμναν τόσον θόρυβον, ὅσον δὲν θὰ ἔκαμναν ποτὲ παιδιά τῆς αὐτῆς ἡλικίας. Ἡ συναναστροφή των ἐπολλαπλασίαζε τὴν τρέλαν των, καὶ ἐκάστη τούτων ἐφαίνετο νὰ ἔχη τόσην τρέλαν, ὅσην θὰ εἶχον ὅλοι ὁμοῦ. Ἀντικρὺ των, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ οἰκίσκου τῆς μαγίσσης, ἴστατο ἄσχημη γραῖα, μὲ ἄτακτον κόμην καὶ ἐνδυμασίαν, καὶ τὰς ἐκοίταζε μὲ ἀλλόκοτον βλέμμα.

Ὡραν πρώτην παρὰ τέταρτον, κατῆλθε τέλος ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ πατώματος τοῦ σχολείου ὁ διδάσκαλος, καὶ εὐθὺς κατόπιν κατέβησαν οἱ μαθηταὶ ἐν ἀλαλαγμῷ καὶ θορύβῳ. Ἦτο πολλαπλὴ χαρὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Ἦτο τὸ τελευταῖον μάθημα πρὸ τῶν διακοπῶν τῶν Χριστουγέννων.

Ἡ ἀγέλη τῶν μαθητῶν ἀντίκρουσε τὴν ἀγέλην τῶν κορασιῶν, καὶ τὰ βλέμματα ἔβαλον κατ' εὐθειᾶν πρὸς τὸ προαύλιον τῆς μεγάλης οἰκίας μὲ τὴν ταράτσαν, καὶ οἱ πόδες ἤρνούντο νὰ βαδίσωσι πρὸς ἄλλην διεύθυνσιν. Ἀλλὰ τὴν ἰδίαν στιγμὴν, ἡ ἄσχημη γραῖα ἣτις ἐκοίταζε τὰ κοράσια, σκανδαλισμένη ἤδη ἀπὸ τὰς τρέλας τὰς ὁποίας ἔβλεπεν, ἐνόμισεν ὅτι ἐν τῶν κορασιῶν ἐξέφευγεν ἓνα ἀστεῖσμον εἰς βάρος της, καὶ ὅτι αἱ ἄλλαι ἐγέλασαν μὲ τοῦτο. Τῆς ἐφάνη ὅτι ἤκουσεν εὐκρινῶς τὴν λέξιν «μάγισσα». Δὲν χάνει καιρὸν, ἀρπάζει μεγάλην τρικοκκιάν, ἀπὸ τὸν φράκτην τῆς γειτόνισσας, καὶ τρέχει πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἴσταντο αἱ κορασίδες.

Αἱ πολλαὶ ἐξ αὐτῶν, ὅσαι δὲν ἦσαν τοῦ σπιτιοῦ, ἀπεχαιρέτισαν τὰς τρεῖς ἀδελφάς, καὶ ἤρχισαν ν' ἀπομακρύνονται. Ἡ ἀπαίσιος γραῖα ἔτρεξε, μὲ ξέπλεκα ψαρὰ μαλλιά, μὲ μισὴν μανδήλαν, μὲ σχισμένην καὶ ἐμβαλωμένην κόκκινην μαλλίναν*, κοντὴν ἐμπρός, ξηλωμένην ἀπὸ τὴν μέσην καὶ συρομένην ὀπίσω, μὲ μίαν μαλλίνην, ρυπαρὰν, σχισμένην περὶ τοὺς δακτύλους καὶ τὴν πτέρναν, κάλτσαν, μὲ ἓνα πόδα γυμνόν, ρικνὴ, βλοσυρά, μὲ τὸ ἐν τσουλούφι τῆς κόμης κρεμασμένον ἕως τὸν ὦμον, μὲ τὸ ἄλλο κοντὸν καὶ κυρτωμένον ὑποκάτω εἰς τὴν μανδήλαν, ἔτρεξε μὲ τὴν μεγάλην τρικοκκιάν, τὴν ἔχουσαν ὀξειας καὶ τσουχτερὰς τὰς ἀκάνθας, διὰ νὰ βγάλη, εἰ δυνατόν, τὰ μάτια, ἢ, τοῦλάχιστον, νὰ σχίσῃ τὰς ἀβρὰς σάρκας τῶν κορασιῶν. Ὁ σκύλος της ἔτρεχεν ἀπὸ ὀπίσω, γαυγίζων μανιωδῶς, σημαίνων τὴν ἔφοδον. Ὁ παπαγάλος, ἀπ' ἐπάνω ἀπὸ τὸν ἐξώστην τῆς Σοφιανίνας, ἐρεθισθεὶς, ἤρχισε νὰ κράζη:

— Παπαγάου! παπαγάου!

*

**

Ἦτον αὐτὴ, ἡ ἰδίᾳ Βότσαινα ἡ μάγισσα. Ἡμέραν μεσημέρι, διερχόμενοι ἔξω τῆς οἰκίας της, ὅλοι ἐσταυροκοποῦντο. Τὴν νύκτα οὐδεὶς θὰ ἐτόλμα νὰ διέλθῃ. Εἶχε μεγάλην φήμην εἰς τὴν τέχνην της. Ἐὰν συνέβαινε κανὲν ἐντόπιον πλοῖον νὰ μὴν ἔχῃ ἀκουσθῆ ἀπὸ καιρὸν καὶ νὰ εἶναι ὑποπτον, αὐτὴ ἦτο ἱκανὴ νὰ δείξῃ μέσα εἰς ἓν αὐγόν, εἰς τὴν γυναῖκα ἢ τὴν μητέρα τοῦ ἐν ὑποψία ναυτικοῦ, τὴν τύχην τοῦ πλοίου. Πότε τὸ πλοῖον ἦτο σῶον μετὰ τοῦ πληρώματος, καὶ αὐτὴ τὸ ἐδείκνυε βουλιαγμένον μέσα εἰς τὸ αὐγόν. Πότε τὸ πλοῖον εἶχε ναυαγήσει πράγματι, κ' ἐκείνη τὸ ἐδείκνυεν ὀρθοπλοοῦν μέσα εἰς τὸν κρόκον. Τοῦτο ἐκανονίζετο ὄχι ἀπὸ τὴν ἀμοιβὴν τὴν ὁποίαν ἤλπιζε νὰ λάβῃ, ἀλλ' ἀπὸ τὰ αἰσθήματα τὰ ὁποῖα ἔτρεφεν ἡ ἰδίᾳ πρὸς τὴν γυναῖκα ἢ τὴν μητέρα τοῦ καραβοκύρη. Ἀλλ' ἡ ἔκβασις δὲν ἐζημίωνε μέγας τὴν φήμην της. Ἦτο πάντοτε ἡ Βότσαινα ἡ μάγισσα. Πῶς τὰ κατάφερνε!

Ἐτρεχε πάλλουσα εἰς τὴν χεῖρα τὴν πελωρίαν τρικοκκίαν, μὲ τὸ ἐν τσουλούφι τῶν μαλλιῶν της σειόμενον ἐπὶ τοῦ ὤμου της, μὲ τοὺς σκληροὺς καὶ χελωνοδέρμους πόδας της πλήττοντας τὸ ἔδαφος ὡς πέταλα φορβάδος. Αἱ παιδίσκαὶ εἶχον χωρισθῆ ἐν τῷ μεταξὺ κατὰ πολλὰς διευθύνσεις. Αὐτὴ, μὲ τὸ ὄμμα της, ἐξέλεξε μεταξὺ ὅλων τῶν συμπλεγμάτων τὸ πολυαριθμότερον, καὶ κατ' ἐκείνου ἔστρεψε τὴν μανίαν της.

Ἦσαν πέντε ἢ ἕξ ἐκ τῶν κορασίδων. Δὲν εἶχαν ἐννοήσει τίποτε, κ' ἐξηκολούθουν νὰ βαδίζωσιν ἀργὰ καὶ συνομιλοῦσαι. Ἡ μάγισσα, καθ' ὅσον ἐπλησίαζεν, ἐβώβαινε τὸ βῆμά της, καὶ δὲν ἤκούετο πλέον ὁ κρότος τῶν πετάλων. Ἐπεθύμει ν' ἀπολαύσῃ τὴν ἡδονὴν νὰ σχίσῃ τὸν λαιμὸν ἢ τὸ μάγουλον μιᾶς ἢ περισσοτέρων ἐκ τῶν νεανίδων, πρὶν λάβωσιν αὐταὶ εἶδησιν.

*

**

Συγχρόνως, οἱ νέοι τῆς Γ' τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου εἶχον παρατηρήσει τὴν ἔφοδον, καὶ δύο ἢ τρεῖς ἐξ αὐτῶν, οἱ ζωηρότεροι, χωρὶς νὰ διστάσωσιν, ἐπέταξαν τὰ βιβλία των εἰς τὸ ἔδαφος, ἤρπασαν ὀλίγα χαλίκια, καὶ ὤρμησαν νὰ κυνηγήσωσιν τὴν μάγισσαν. Ἐτρεχον κατόπιν της καὶ εἰς κάθε πέντε βήματα ἔκυπτον βιαστικά, ἤρπαζον λιθάρια καὶ βώλους γῆς, καὶ τὴν ἐπετροβόλουν.

Τρεῖς ἢ τέσσαρες ἄλλοι, ἔτρεξαν κατόπιν των, κρατοῦντες τὰ βιβλία ὑπὸ τὴν μασχάλην.

Ἡ ἐξαγριωμένη μάγισσα εἶχε φθάσει ἤδη τὰς μικρὰς παιδίσκα, καὶ αὐταὶ εἶχον αἰσθανθῆ τέλος τὴν καταδίωξιν, ἐτάχυναν δὲ τὸ βῆμα ἀποροῦσαι καὶ γελῶσαι.

Ὁ σκύλος ἔτρεχε κατόπιν τῆς Βότσαινας γαυγίζων μανιωδῶς, οἱ τρεῖς

μαθηταὶ τοῦ σχολείου ἔτρεχον κατόπιν τοῦ σκύλου ρίπτοντες λίθους καὶ βώλους. Ὁ παπαγάλος μακρόθεν, ἀπὸ τὸν ἐξώστην τῆς Σοφιανίνας, ἐπανελάμβανε:

— Παπαγάλου! θέλεις καφέ;

*
* *

Ὁ ἀέρας μόνον τῆς τρικοκκιᾶς, καὶ ἡ ἄκρα ἀκωκὴ μιᾶς τῶν πολυκλάδων ἀκανθῶν, ἔθιξε τὴν κόμην μιᾶς τῶν κορασίδων, τῆς δωδεκαετοῦς Μαχῶς, τῆς κόρης τοῦ Πορταρίτη.

Συγχρόνως λίθος εὐστόχως ριφθεὶς ὑπὸ τοῦ ὑψηλοῦ καὶ ἰσχυροῦ μαθητοῦ, ἐκεῖνου εἰς τὸ οὖς τοῦ ὁποίου εἶχε ψιθυρίσει εἰς τῶν συμμαθητῶν του τὸ ἀνωτέρω παρατεθὲν δίστιχον, καὶ ὅστις ἦτο ὁ πρῶτος πετάξας τὰ βιβλία του καὶ τρέξας, ἐκτύπησε τόσον καιρίως, καὶ ἐκλόνισε τόσον σφοδρῶς τὴν πελωρίαν τρικοκκιάν, εἰς τὴν χεῖρα τῆς Βότσαινας, ὥστε ἡ μάγισσα ἤσθάνθη δεινὸν τὸν ἀντίκτυπον, ἡ χεὶρ τῆς ἐπόνεσε καὶ ἀφῆκε τὸ ὄπλον τῆς νὰ πέση κατὰ γῆς.

Ὁ ὑψηλόκορμος νέος ἐπάτησεν ἐν θριάμβῳ ἐπὶ τῆς πολυκλάδου τρικοκκιᾶς, καὶ ἡ μάγισσα ἐτράπη εἰς ραγδαίαν φυγὴν, ἐνῶ οἱ ἄλλοι τὴν κατεδίωκον ἀκόμη πετροβολοῦντές την, ὁ σκύλος τοὺς ἐγαύγιζε φοβερά, καὶ ὁ παπαγάλος ἐφώναζε κατὰ πρόσωπον τῆς μαγίσσης:

— Θέλεις καφέ; Θέλεις καφέ;

(1894)